

Till Kommunstyrelsen
Kopia Kommunfullmäktiges presidium

Revisionsrapport nr 6/2018 – Granskning av kommunens anlitande av externa konsulter

EY har på uppdrag av kommunens revisorer granskat anlitandet av externa konsulter. Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunen har tillräckliga rutiner för att säkerställa en god kontroll och uppföljning av de tjänster som upphandlas och köps in. Vår sammanfattade bedömning är att det finns etablerade rutiner för anlitandet av konsulter och att dessa är rimliga och legitima. Däremot finns behov av tydligare roll- och ansvarsfördelning för avtalsförvaltning och uppföljning i syfte att säkerställa en tillräcklig kontroll och uppföljning av tjänster som upphandlas och köps in.

Alla kontor anlitar externa konsulter i varierande utsträckning men mest frekvent inom kommunledningskontoret, social- och omsorgskontoret samt kontoret för samhällsbyggnad. Det finns ingen politiskt beslutad strategi eller riktlinje för köp av konsulter men på kommunledningsnivå finns en princip att konsultköp ska minimeras. Vår uppfattning är att de granskade verksamheterna ger en samstämmig bild av i vilka situationer de väljer att anlita konsulter. Oroväckande är dock att det inom kontoret för samhällsbyggnad och social- och omsorgskontoret förekommer en situation där externa konsulter anlitas för att bemanna tjänster där kontoren hellre hade anställt egen personal om möjligt. Situationen föranleds delvis av arbetsmarknadsomständigheter bortom kommunens direkta kontroll.

Det finns inget särskilt stöd för upphandling eller köp av konsulttjänster. Upphandlingsenheten bistår i strategiska frågor och med information om upphandlingsprocessen. Upphandlingsverksamheten är decentraliserad och kontoren kan avropa, upphandla eller direktupphandla konsulttjänster utan stöd från upphandlingsenheten. I praktiken har upphandlingsenheten viss överblick och kvalitetssäkrande funktion genom att ha kontroll över alla upphandlingar som annonseras i Kommers. Vi uppmärksammar att det finns en efterfrågan om mer operativt eller processledande stöd från de granskade verksamheterna.

Antalet ramavtal inom konsultområdet har ökat de senaste åren vilket vi bedömer är positivt. I granskningen har vi dock uppmärksammat att kommunen i stor utsträckning köper tjänster från avtal som har löpt ut. Vår bedömning är att kommunen måste stärka kontrollen över att konsulter anlitas från upphandlade och ännu gällande avtal. Ansvarsfördelningen är otydlig i processen kring uppföljning av ingångna avtal, särskilt avseende avtal som avropas av flera kontor och där avtalet inte har en tydlig ägare inom organisationen. Otydligheten kan vara bidragande till att processen att förnya avtal ibland startar för sent.

Varje kontor ska följa upp sin avtalstrohet och avtalsefterlevnad. Några nämnder, däribland kommunstyrelsen, har identifierat risken för att inköp görs utanför gällande avtal i sina internkontrollplaner för 2018 och infört kontrollmoment kring det. Det sker ingen samlad uppföljning av avtalstrohet på kommunnivå. Granskningen visar att det i hög utsträck-

ning saknas information i ekonomisystemet om de avtal kommunen har kring konsulttjänster. Det leder till att kontoren inte själva kan följa sin leverantörstrohet på ett tillförlitligt sätt. Det är viktigt att det är enkelt för kontoren att göra rätt samt att de förstår hur de ska använda sig av informationen för att utveckla sina inköpsrutiner.

Med utgångspunkt i granskningen rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

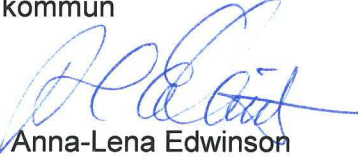
- ▶ Säkerställ att verksamheterna inte köper tjänster till belopp överstigande direktupphandlingsgränsen från avtal som inte längre är gällande.
- ▶ Säkerställ att det är tydligt vem som bär ansvaret för ingångna avtal och vad det ansvaret innebär samt att det inför utgången av ramavtal i god tid analyseras huruvida det finns ett framtida behov av konsulttjänsterna.
- ▶ Säkerställ att varje kontor ska ha tillräckliga förutsättningar att följa sin avtalstrohet och avtalsefterlevnad.
- ▶ Säkerställ ett fortlöpande strategiskt arbete inom arbetsgivarskap samt kring kommunövergripande långsiktiga planeringsramar för att på sikt minska den oönskade konsultanvändningen inom kontoren.

Vi önskar kommunstyrelsens kommentarer till granskningen senast den 28 februari 2019.

För revisorerna i Upplands Väsby kommun

Kent Hjalmarsson
Ordförande

Anna-Lena Edwinston
Vice ordförande

Bilaga: Revisionsrapport nr 6/2018 – Granskning av kommunens anlitande av externa konsulter